

3. Полюдов, О. М. Механіка поліграфічних і пакувальних машин: Навчальний посібник. / О. М. Полюдов. – Львів: Видавництво УАД, – 2005.

4. Патент №104790 (Україна). Мальтійський механізм з корекцією руху вхідної ланки. – Полюдов О. М., Регей І. І., Коломієць А. Б – бюл. №5 від 11.03.2014.

5. Кандяк Н. М. Кінематика механізму мальтійського хреста з кулісно-кривошипним приводом // Поліграфія і видавнича справа УАД. – Львів: УАД. – 2008, вип. 2(48).

УДК 655.413:087.5](477)

М. С. Мартинюк, доц., канд. техн. наук
(Українська академія печати, г. Львів)

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК ПЕРЕТВОРЕНЬ КНИЖКОВИХ ВИДАНЬ

Суперечки довкола майбутнього друкованих книг точаться від початку нового століття. Досі справджувались найгірші передбачення, проте останні дані про зростання попиту на паперові книги в 2015 році вселяють надію і видавцям і поліграфістам. Аналіз показує: те, що мало згубити традиційне книговиробництво, а саме сучасні технології (передовсім, цифрові) надали книжці привабливості і змогли повернути до неї інтерес покупців.

Серед сучасних тенденцій у книжковій справі, які на нашу думку стали визначальними:

- 1) цифровий друк і технологія Book-on-Demand;
- 2) екологічні матеріали та технології;
- 3) нові технології для реалізації 3D ефектів.

Про те, що цифрова технологія зайняла своє місце в книжковій індустрії свідчить повідомлення про відкриття у Парижі унікальної книгарні, яку після 17 років відсутності на книжковому ринку відкрило французьке видавництво «Presses Universitaires de France». У цьому книжковому магазині немає безлічі полиць та тисяч книг, але тут є сучасне обладнання, яке дозволяє друкувати книги за лічені хвилини. Заходячи у

книгарню, відвідувачі отримують планшет з каталогом видань, який налічує 5 тисяч назв. Клієнт обирає книгу, і прямо на його очах пристрій під назвою Espresso Book Machine її друкує. А оскільки в країні діє єдина ціна на друковану продукцію, вартість такого видання буде всього на 1 цент більшою, ніж традиційної друкованої книги.

Однак крім продажу Book-on-Demand безпосередньо у магазинах, можливий й інтернет-продаж, відсоток яких незмінно зростає. Перевагами є те, що не потрібно мати приміщення пристосоване до постійного відвідування клієнтів та пересічних покупців. Обладнання може знаходитись в невеликому офісі, доступ до якого матимуть лише працівники. Однак, поширеність інтернет-торгівлі не означає закриття традиційних книгарень, а, навпаки, доповнює їх і в певній мірі популяризує.

Вимоги екологічності продиктовані сьогоденням і кожен виробник перебуває під їх тиском. Проте, екологічно це також економічно і більшість підприємців навчилися знаходити у вкладанні в екологічні технології і маркетингові зиски. Не є винятком поліграфія загалом і книговидання зокрема. Так, німецька фірма розробила технологію опрацювання Eco bind з використанням лише паперу, яка вже реалізується промислово на спеціально створеному устаткуванні. Екологічна оправа – це та, яка не містить синтетичних сполук – клею, пластику, плівки і може бути повністю перероблена без шкоди для довкілля.

Поряд з цілком сучасними, популярними є також і “ретро” технології, які, завдяки сучасним матеріалам та технологіям отримали нове звучання. Яскравим прикладом є високий друк (letterpress), який дозволяє створювати незрівнянні дизайнерські ефекти і є безцінним для презентаційних видань і для справжніх витворів мистецтва, одночасно відзначається особливою екологічністю, адже можна друкувати і без фарби.

Природність — нова естетика, яка присутня також і у виконанні книжкових оправа: навіщо ховати чудову фактуру палітурних стібків на корінцях книжок, навіщо ідеальні зрізи з трьох сторін, чому б не дозволити собі збільшити корінцеві

поля заради ефектного поблочного шиття нитками. До речі саме така книга китайських видавців здобула відзнаку як най-гарніша на міжнародному книжковому конкурсі у Лейпцигу.

Тим часом у відповідь на загальне захоплення ефектами 3D, у книжкових виданнях вони стали також дуже популярними найбільше у виданнях для дітей. Тривимірність у книжках може реалізуватися дуже широко від буквального використання 3D принтера для виготовлення оправи (рис. 1) до нової хвилі популярності того, що колись називали книжками-панорамками чи лазерного різання кожної сторінки видання, таким чином, що вся їх сукупність утворює просторові ефекти привабливі не лише для дітей, але й для дорослих. Відома також японська дитяча книжка, ілюстрації в якій стають тривимірними при розгляданні через спеціальні окуляри. Схоже, ми побачимо ще не одну інноваційну технологію для реалізації візуально-просторових ефектів у видавничих проектах.

Рис. Книжкова оправа виготовлена на 3D принтері.

Розвиток технологій неможливий без появи нових матеріалів. Яскравим прикладом є інноваційна клейова композиція від компанії Planatol, яка поєднала переваги EVA і PUR клеїв. В результаті отримали Planamelt – клей з яким легко і просто працювати, практично без запаху, має постійну в'язкість, стабільні адгезійні властивості. Це дозволяє

скріпляти важкі сорти паперів масою до 250 г/м² при цьому ціна залишається на рівні звичайних термоклеїв.

Незалежно від технології друку використовується все більше число цифрових оздоблювальних рішень, які збільшують додану вартість книжкової продукції поряд зі зниженням часу виходу на ринок, скорочення відходів і економічно ефективною обробкою малих і середніх накладів.

Постачальники, цифрових рішень в післядрукарській обробці пропонують спеціальні модулі для цифрових машин, які дозволяють отримувати тиснення змінної товщини та глянець для ще більшої привабливості друкованих медіа.

Усі ці інноваційні технології дозволяють збільшити додану вартість видань, надаючи їх зовнішньому вигляду глянець, оксамитовості чи матовості та інших спеціальних ефектів. Це приваблює покупців – потенційних читачів, і може допомогти видавцям у конкуренції з цифровими медіа.

ЛИТЕРАТУРА

1. Еко У., Кар'єр Ж.-К. Не сподівайтесь позбутися книжок. / Умберто Еко. – Львів: ВСЛ, 2015. – 254 с.

2. Ebook sales falling for the first time, finds new report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theguardian.com/books/2016/feb/03/ebook-sales-falling-for-the-first-time-finds-new-report>

3. Furness H. Books are back: Printed book sales rise for first time in four years as ebooks suffer decline. 13 May 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/05/12/books-are-back-printed-book-sales-rise-for-first-time-in-four-ye/>

4. Ouverture de la première librairie en Europe du savoir à la demande. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.puf.com/actualites/Ouverture_de_la_premiere_librairie_en_Europe_du_savoir_%C3%A0_la_demande

5. Chinese book wins title of 'most beautiful book in the world' [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://en.people.cn/n3/2016/0304/c98649-9024871.html>